

مهارت‌های اساسی زندگی اجتماعی - اخلاقی

(مبانی، اصول و تکنیک‌های آموزشی)

مؤلفان:

خسرو امیرحسینی - محمد مخاطب

تهران - ۱۳۸۴

امیرحسینی، خسرو، ۱۳۳۷ -

مهارت‌های اساسی زندگی اجتماعی - اخلاقی (مبانی،
اصول و تکنیک‌های آموزشی) / مولفان خسرو
امیرحسینی، محمد مخاطب. -- تهران: عارف کامل،
۱۳۸۴ -

۲۱۹ ص.: جدول.

ISBN : 964-8723-03-6

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. [۲۱۵] - ۲۱۹؛ همچنین به صورت
زیرنویس.

۱. مهارت‌های زندگی. ۲. مهارت‌های اجتماعی.
الف. مخاطب، محمد. ب. عنوان.

۹ م ۸۵ الف / HQ ۲۰۳۷

کتابخانه ملی ایران ۱۱۰۱۸ - ۸۴

نام کتاب: مهارت‌های اساسی زندگی اجتماعی - اخلاقی

(مبانی، اصول و تکنیک‌های آموزشی)

تألیف: خسرو امیرحسینی - محمد مخاطب

ناشر: عارف کامل • صفحه‌آرایی: محمد ملک‌زاده

نوبت چاپ: اول، ۱۳۸۴ • شمارگان: ۳۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۴۰۰ تومان

□ تهران، میدان انقلاب، بازار بزرگ کتاب، پلاک ۲۱، انتشارات عارف کامل

تلفن: ۶۶۴۹۴۲۸۶ - نمابر: ۶۶۹۶۶۹۱۰

شابک : ۹۶۴-۸۷۲۳-۰۳-۶ ISBN : 964-8723-03-6

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
یک	مقدمه
فصل اول: «مفاهیم، کارکردها و معیارهای اجتماعی شدن»..... ۱	
۳	تعریف اجتماعی شدن
۵	نیازهای اجتماعی شدن
۱۱	مفهوم و ماهیت مهارت‌های اجتماعی - اخلاقی
۲۱	انواع مهارت‌های اجتماعی - اخلاقی از نظر کارکردی
۲۳	معیارهای انتخاب مهارت‌های اجتماعی - اخلاقی افراد
۲۶	عوامل مؤثر در انتخاب مهارت‌های اجتماعی - اخلاقی
فصل دوم: «انواع مهارت‌های اجتماعی - ارتباطی»..... ۳۱	
۳۳	مفهوم مهارت‌های اساسی زندگی و ضرورت آموختن آنها
۳۷	انواع مهارت‌های اساسی زندگی
	ارتباط مهارت‌های اساسی زندگی با مهارت اجتماعی - اخلاقی و
۴۱	ارتباطی
۴۳	الف) مهارت گوش دادن

ب) مهارت سخن گفتن	۴۹
ج) مهارت پرسش کردن	۵۵
د) مهارت برقراری ارتباط	۶۵
ه) مهارت ارتباط اجتماعی	۷۹
و) مهارت دوست و دوست یابی	۸۶
ز) مهارت همکاری و تعاون	۱۰۸
ح) مهارت قانون‌گرایی	۱۱۶
ط) مهارت شهروندی	۱۳۰
ی) مهارت همسایه داری	۱۳۶
ک) مهارت مهمان داری	۱۴۴

فصل سوم: «مهارت‌های اجتماعی - اخلاقی» ۱۵۳

اخلاق چیست؟	۱۵۵
الف) مهارت توکل	۱۵۷
اهمیت و ضرورت کسب مهارت توکل	۱۵۸
کسب مهارت توکل از دیدگاه قرآن	۱۶۰
ب) مهارت صبر و شکیبایی	۱۶۲
صبر در قرآن	۱۶۳
راه‌های مبارزه با بی‌صبری	۱۶۷
ج) مهارت‌های عفو و گذشت	۱۶۸
د) مهارت مهرورزی	۱۸۲
ه) مهارت صرفه‌جویی و قناعت	۱۹۰
و) مهارت امر به معروف و نهی از منکر	۱۹۶
ز) مهارت احترام به دیگران	۲۰۴
منابع	۲۱۵

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

انسان موجودی اجتماعی است و برای تأمین نیازهای خود از لحظه تولد تا مرگ در اجتماع زندگی می‌کند. او دائماً در تعامل با انسان‌های دیگر است و بدون وجود آنها نمی‌تواند به طور صحیحی به زندگی خود ادامه دهد. بنابراین؛ موضوع اجتماعی شدن و اجتماعی کردن انسان‌ها از همان آغاز خلقت بشر مطرح شده و در تمام دوران حیات زندگی گروهی بشر، تداوم یافته است. اجتماعی شدن فراگردی است که به واسطه آن، هر فرد، باید دانش و مهارت‌های لازم را برای مشارکت مؤثر و فعال در زندگی گروهی و اجتماعی کسب کند. به همین دلیل اجتماعی شدن و کسب مهارت‌های اخلاقی - اجتماعی به عنوان یکی از مهارت‌های اساسی زندگی، امری ضروری است. طبق نظریه یادگیری اجتماعی^(۱)، یادگیری فرآیندی فعال و مبتنی بر تجربه است و باید

۱- آلبرت بندورا پیشگام و واضع این نظریه مهم است.

موقعیت‌هایی فراهم شود تا فراگیران در این موقعیت، به امر یادگیری مهارت‌های اجتماعی بپردازند.

علی‌رغم تغییرات و پیشرفت‌های فکری و عملی و همچنین توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات، ماحصل نظام آموزشی کشور ما «مدرک‌گرایی، نخبه‌پروری، یادگیری نظری و حفظی، مصرف‌کنندگی علوم، منفعل، و فاقد مهارت‌های لازم» برای رویارویی با مسایل و آسیب‌های اجتماعی است. به همین جهت ملاحظه می‌شود که روز به روز افت تحصیلی یا ترک تحصیل زیادتر می‌شود و بر آمار جرایم اجتماعی افزوده می‌شود و کارآیی نهادهایی مثل: خانواده، آموزشگاه، مراکز مذهبی و... در این امر دچار ابهام شده است. همین مسایل موجب شده‌اند تا به آموزش مهارت‌های اساسی زندگی بطور عام و مهارت‌های اساسی زندگی اجتماعی - اخلاقی بطور خاص توجه جدی‌تری معطوف شود تا زمینه کسب و تقویت آنها فراهم آید. کتابی که در پیش روی شما قرار دارد با همین هدف تألیف شده است.

این کتاب از سه فصل تشکیل می‌شود. در فصل اول به مفهوم و نیاز اجتماعی شدن، اهداف و کارکردها، ماهیت مهارت‌های اجتماعی - اخلاقی و معیارها و عوامل مؤثر انتخاب مهارت‌های اجتماعی - اخلاقی پرداخته شده است. در فصل دوم، انواع مهارت‌های اجتماعی - ارتباطی، مثل: مهارت گوش دادن، سخن گفتن، پرسش کردن، برقراری ارتباط، دوست‌یابی، همکاری، قانون‌گرایی شهروندی، همسایه‌داری و مهمانداری تشریح شده است.

در فصل سوم مهارت‌های اجتماعی - اخلاقی مانند: مهارت‌های توکل به خدا، صبر، گذشت، مهرورزی، صرفه‌جویی، امر به معروف و نهی از منکر و احترام به دیگران مطرح و تبیین شده است. مخاطبان این کتاب،

معلمان، آموزشیاران، مربیان و کارشناسان آموزشی و سایر علاقه‌مندان کسب مهارت‌های اجتماعی - اخلاقی هستند. این گروه می‌توانند با مطالعه این کتاب، مهارت‌های ضروری اجتماعی شدن و اجتماعی کردن فراگیران را به نحو مؤثری یاد بگیرند و آموزش دهند.

در تدوین مطالب این کتاب، اصولی مانند نشر ارزش‌های اسلامی، ساده و روان‌نویسی در عین رعایت اعتبار علمی مطالب، کاربردی و قابل عمل بودن مهارت‌ها مورد توجه مؤلفان قرار گرفته و چون آموزش مهارت‌ها بیش از هر چیز مورد توجه بوده، سعی شده است تا نمونه تدریس‌هایی نیز با الگوهای تدریس نوین ارائه گردد تا بدینوسیله زمینه تدریس مطالب با روش‌های مشارکتی هم، برای معلمان عزیز فراهم گردد. همچنین سعی شده است به منظور جذاب و متنوع ساختن مطالب و برای تفهیم بیشتر از آیات و احادیث و اشعار و حکایت، فراخور مطالب استفاده بهینه بعمل آید و تعریف مهارت اساسی زندگی از سوی بهداشت جهانی بر اساس فرهنگ ایرانی و اسلامی تبیین شود.

امید است با چاپ و نشر این گونه کتاب‌ها و رفع کاستی‌ها و تقویت قوت آنها، گام مؤثری در جهت اجتماعی شدن و کسب اخلاق اجتماعی برداریم.

با تشکر

خسرو امیرحسینی - محمد مخاطب

۱۳۸۴